

Arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie
Arbeids- og sosialdepartementet
Postboks 8019
0030 Oslo

Vår ref.:

Deres ref.:

Dato:
03.12.2019

Vedr. praktiseringen av EUs trygdeforordning 883/2004 artikkel 21

Kontroll- og konstitusjonskomiteen viser til tidligere korrespondanse vedrørende innsyn i referater fra møter knyttet til praktiseringen av EUs trygdeforordning 883/2004 artikkel 21.

På bakgrunn av innspill fra komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet, og uavhengig representant Ulf Leirstein, ber komiteen om svar på følgende spørsmål:

1. Komiteen viser til vedlegg 20090311 fra Nav til Arbeidsdepartementet, der Nav ba departementet om avklaringer knyttet til fortolkninger av 883/04 før implementering. Er dette den eneste gangen Nav ba om avklaringer før implementering, og har Nav vært tydelige på hvilke utfordringer de så knyttet til implementering og forståelsen av denne forordningen generelt, og artikkel 21 spesielt?

Komiteen ber om innsyn i alle relevante referater og lignende dokumentasjon om forordning 883/04 i perioden fra vedtak i EU i 2004 til implementeringen i EØS-avtalen i juni 2012.

2. Hva innebar ansvarsfordelingene mellom departementet og Nav før 883/04 ble implementert i EØS-avtalen, jf. vedlegg 20090511? Komiteen ber om innsyn i alle relevante referater og lignende dokumentasjon om saken i Arbeids- og sosialdepartementet.
3. a) Departementet skriver i brev av 11. mai 2009 at: "De nye forordningene vil i alt vesentlig ikke medføre vesentlige materielle regelendringer (verken når det gjelder stønads- eller lovvalgsregler)..." Komiteen ber om en vurdering av og innsyn i alle relevante referater og lignende dokumentasjon om saken i Arbeids- og

sosialdepartementet, som viser hvilke vurderinger departementet gjorde av innholdet, og på hvilket grunnlag departementet kunne være så tydelige på de materielle endringene i den nye forordningen?

b) På hvilken måte vurderer departementet at dette signalet påvirket Navs feilaktige praksis knyttet til artikkel 21?

c) Arbeids- og sosialdepartementet svarer i samme brev (20090511) at utvidelse av personkretsen er den viktigste materielle endringen i EUs trygdeforordning 883/04, sammenliknet med tidligere forordning. Var dette et signal til Nav om at Nav ikke skulle vurdere øvrige endringer i praksis som følge av ny forordning? Komiteen ber om innsyn i alle relevante referater og lignende dokumentasjon om saken i Arbeids- og sosialdepartementet.

4. I vedlegg 20090602 viser etaten til at det var varslet om mangelfull systemstøtte på medlemskapsområdet i 2009. Hva innebar dette varselet for implementering av EUs trygdeforordning 883/04, og hvordan fulgte departementet opp for å sikre at dette var under kontroll? Komiteen ber om innsyn i alle relevante referater og lignende dokumentasjon om saken i Arbeidsdepartementet.
5. På hvilken måte fulgte Arbeidsdepartementet opp implementeringen av forordning 883/2004? Komiteen ber om innsyn i alle relevante referater og lignende dokumentasjon om saken i Arbeidsdepartementet.
6. I vedlegg 20101119 ber Nav om møte med Arbeidsdepartementet for vurdering av implementering og avklaring av uklarheter knyttet til EUs trygdeforordning 883/04. Hva gikk disse vurderingene og uklarhetene på, og hvordan besvarte departementet etatens behov?

Komiteen ber om innsyn i alle relevante referater og lignende dokumentasjon om saken i Arbeids- og sosialdepartementet.

7. a) Utenriksdepartementet orienterer i vedlegg 20110620-2 om at flere departementer var involvert i vurderinger av EUs trygdeforordning 883/04. Stortinget ble i brevet fra Utenriksdepartementet i juni 2011 informert om at forordningen ikke ble ansett å gripe vesentlig inn i norsk handlefrihet. Hvilke vurderinger, og på hvilket tidspunkt, hadde Utenriksdepartementet og de andre departementene gjort disse, som viste at norsk handlefrihet ikke ble vesentlig påvirket?

Komiteen ber om innsyn i alle relevante referater og lignende dokumentasjon om saken, og all relevant intern og ekstern kommunikasjon rundt vurderinger og utredninger som ledet frem til denne konklusjonen.

b) Utenriksdepartementet skriver at koordineringsreglene skal bygge på fire hovedprinsipper, der blant annet eksport av ytelser nevnes. Hva var regjeringens

tolkning av konsekvensene av disse fire prinsippene generelt, og punktet om eksport spesielt? Komiteen ber om innsyn i alle relevante referater og lignende dokumentasjon om saken.

8. Komiteen viser til tildelingsbrev for 2012, punkt 4.8. Utenlandsområdet. Arbeidsdepartementet ber Nav om en grundig redegjørelse for situasjonen ved Nav internasjonalt, spesielt knyttet til "bedre samhandling internt i etaten og med andre etater på utenlandsområdet, vurdering av rundskriv og regelverk, samt kompetanse og mekanismer for kontroll og kvalitet". Fristen for rapportering til departementet var satt til 1. april 2012. Komiteen ber om innsyn i hvordan Nav redegjorde for disse punktene, samt departementets oppfølging av dette. Komiteen ber om innsyn i alle relevante møtereferater og kommunikasjon rundt denne rapporteringen.
9. a) Komiteen viser til vedlegg 20120622-2, Kongelig resolusjon om inkorporering av trygdeforordningen. I dokumentet står det: "...som dessuten ikke helt ut er i samsvar med Lovavdelingens veileder om lovteknikk og lovforberedelse..". På hvilken måte var kongelig resolusjon av 22. juni 2012 ikke i samsvar med Lovavdelingens veileder? Komiteen ber departementet redegjøre for hvilke vurderinger og behov som var bakgrunnen for avviket.

b) Hvordan ba departementet Arbeids- og velferdsdirektoratet redegjøre for implementeringen og fortolkningen av den nye forordningen?
10. a) Komiteen viser til tildelingsbrev for 2013. I punkt 4.5 Utenlandsområdet skriver departementet at forordningene (883/04 og 987/09) innebærer enkelte regelverksendringer. Komiteen ber om en redegjørelse over hvilke regelverksendringer departementet viste til.

b) I tildelingsbrev for 2013 var følgende ordlyd fra tildelingsbrev for 2012 tatt ut; "vurdering av rundskriv og regelverk, samt kompetanse og mekanismer for kontroll og kvalitet". Hvorfor hadde departementet tatt ut disse punktene i tildelingsbrevet for 2013? Hvilke mekanismer for kontroll og kvalitet hadde Nav rapportert å ha implementert?
11. Var håndtering av utfordringer knyttet til EØS/EU-regelverk et gjentakende tema i styringsdialogen mellom departementet og Nav før implementeringen i 2012? Hva gikk i tilfelle denne dialogen ut på, og hvordan fulgte departementet opp de forhold som ble tatt opp? Komiteen ber om en oversikt over hvordan kontroll med, og oppfølging av, internasjonale avtaler ble håndtert forut for implementering av 883/2004, samt alle relevante møtereferater og kommunikasjon mellom departementet og Nav om dette.
12. Komiteen viser til spørsmål 2 til statsråden av 14. november 2019 angående Trygderetten. Anså Trygderetten den endrede praksisen som en prinsipiell endring, og vurderte Trygderetten behovet for å benytte seg av å nedsette en femdommersrett i spørsmålet, jf. lov om anke til Trygderetten § 7-3?

Trygderetten viser i vedlegg 20181119 til at de ønsket å forelegge tolkningen av artikkel 21 for EFTA. Vurderte Trygderetten det fortsatt som usikkert hva som var riktig tolkning av artikkel 21 i november 2018?

13. Forordningen ble gjeldende i bl.a. Sverige og Danmark to år før (2010) den ble gjeldende i Norge (2012). I regjeringens møte med regjeringer fra Sverige, Danmark og Island i forbindelse med nordisk konvensjon om sosialhjelp og sosiale tjenester skulle harmoniseringen med EU/EØS forordning 883/2004 behandles. Hvordan kunne regjeringen inngå en avtale med disse landene uten å oppdage at man hadde ulik praksis på grunn av forordningen?

Med vennlig hilsen
Kontroll- og konstitusjonskomiteen

Dag Terje Andersen
komitéleder